

DESCRIPCIÓ HISTÒRICA I ARQUITECTÒNICA DE L'EDIFICI DE L'EXCONVENT DE LES FRANCISCANES DE JERUSALEM EN EL CARRER BLASCO IBÁÑEZ, nº 41 i 43.

(Extracte de l'article "Evolució urbana d'un edifici al carrer Major: el Convent de les religioses Franciscanes de Jerusalem", redactat per Santiago López García. Publicat en el llibret del programa de Festes de Sant Roc – Burjassot, del 3 al 16 d'Agost de 1991).

Este edifici que, imaginativament, hem dedicat a ser la Seu concebible nº 1 del Museu Virtual Històric i Etnogràfic de Burjassot, aplicada a albergar, concretament, les Sales d'Història i també de Belles Arts, ubicat en el carrer Blasco Ibáñez, nº 41 i 43, tingué el seu origen en una de les mansions residencials de les famílies benestants que es varen construir en el carrer principal de Burjassot, el carrer "Major" (posteriorment denominat c/ Blasco Ibáñez), durant en els segles XVIII i XIX.

Aquella residència, es replantejà ocupant una gran parcel·la rectangular que, tenint la frontera principal al carrer donava el seu fons tocant la vora de la séquia de Moncada. Dit espai quedava compost per un gran hort i jardí, aixina com per un edifici compost de semi-soterrani, planta baixa, planta pis, i cambra superior.

L'edifici està ubicat, concretament, en el tram del carrer Blasco Ibáñez, llimitat entre els carrerons que són prolongacions dels carrers Cervantes i Llirons. Entre estos dos carrerons s'ubicaven els següents immobles: primerament la finca de l'Asil de San Manuel (Patronat Álvarez) que es dedicà a asil per a órfens fills de peixcadors, que estava atés per les Dominiques de Betlem; dit edifici ocupava una gran parcel·la llavors en el nº 32, havent-se inaugurat l'any 1921. Al seu costat esquerre (en direcció al mercat) n'hi havia un parell de casetes, com la de "Fita". I de seguida estava est edifici, que en la seua última época de vida útil es va dedicar a convent de clausura de les religioses Franciscanes (del Sant Sepulcre de Jerusalem) fins el seu tancament i posterior abandonó. En acabant (pujant pel costat esquerre) estaven quatre cases més, fins arribar al carrer Llirons.

Certament, l'edifici situat al per aleshores carrer Major, nº 34, compost de planta baixa en terrassa al jardí, planta pis, i cambra, havia vingut servint com a mansió senyorial.

A principis del segle XX, estava de caser, Pepet "el de Mata". Pero a l'anar-se'n allà per 1917, entraren de nous casers els que serien sogres de Miguel Andreu Bargues "el Parrayo", que instal·laren en la planta baixa un molí d'arròs, restant encara el pis superior com a vivenda de temporada dels amos de la finca. Posteriorment es va fer càrrec del molí (que funcionava en electricitat) el gendre, Miguel Andreu. Aquell senzill molí d'arròs estigué funcionant en la normalitat de l'epoca. Pero, des de 1936, en que el Comité Revolucionari prengué el poder en Burjassot a conseqüència de la Guerra Civil, es vixqueren moments dramàtics, com quan estigué en transit de ser requisat. En aquella época es va excavar un refugi antiaéreu sota terra, davall dels dos gran pins del jardí.

Acabada la guerra, a l'any següent, en 1940, els amos decidiren vendre la finca sancera a una congregació de monges Franciscanes de clausura, que a conseqüència dels efectes de la Guerra Civil s'havien quedat sense un convent en condicions d'habitabilitat (que procedien de l'antic Convent del *Santo Sepulcro de Jerusalem*, ubicat en extramurs de la ciutat medieval de València, i que ya havia sigut assolat en 1933), la qual trobà la possibilitat d'instal·lar-se en Burjassot, on

podrien desenvolupar la seua vida religiosa en la regla de l'orde conventual de pobresa franciscana i familiaritat en la natura.

Tal com em contà el Sr. Miguel Andreu, hagué de tancar definitivament el molí, i passà a quedar-se com encarregat del manteniment de l'edifici transformat en convent, i especialment de l'hort i jardí.

Per a acondicionar l'edifici al nou us, s'hagueren de realitzar varies obres d'adaptació, consistents en l'habilitació de l'entrada en el seu corresponent torn, aixina com d'una capella, la col·locació del locutori, etc.

La manca de recursos econòmics impedí l'execució de les obres precises per a habilitar el refectori, la cuina de la comunitat, les cel·les de les monges, etc.; patint una situació complicada al tindre que complir en aquell obsolet edifici la regla de clausura establerta.

Més tart, quan ya es pogué afegir a l'antic caseró un nou cos, es formà un claustre interior, resultant dos cossos: l'original en frontera al carrer (que en aquella época es denominava *c/ Caudillo*), i la posterior -anex al primer- i en frontera darrera a l'hort; tot en base al projecte realitzat en 1948, sent Abadessa Sor Josefa Pitarch. L'arquitecte encarregat fon Pablo Soler Lluch, que incorporà les estàncies necessàries i les modificacions imprescindibles. Aixina mateix sense cap adorn, a excepció dels emblemes de l'orde religiosa, col·locats timbrant les portes d'entrada i la frontera posterior. Tot això, sense vistes directes a l'exterior, puix les antigues obertures dels balcons foren substituïdes per tancaments de blocs de vidre que permeteren l'entrada de llum, ya que era imprescindible per a poder treballar en les llabors de planchat, cosit, que eren les activitats en les que es guanyaven el sustent diari.

El cos de l'edifici de nova construcció es projectà de forma que constara de planta baixa i pis superior; podent situar en la planta baixa el refectori, la cuina i un grup de servicis sanitaris. Aprofitant el desnivell del terreny cap a l'hort, també es projectà una planta de semi-soterrani per a carbonera, graner i galliner. En el segon pis es disposaren vint celes (reduïdes habitacions), preveient una futura ocupació.

Com en l'edifici antic hi havia una sola escala, que era incòmoda i estreta, es tingué que construir una atra per la servici del convent, ocupant un àngul interior del cos de l'edifici claustral. La caixa de l'escala es cobrí en una torreta dotada de finestrals que donarien llum a l'interior. En la teulada estava ubicat un menut campanar de paret, en la seua campaneta.

Aixina va permanèixer l'us com a convent, fins quasi l'any 1970; tenint que tancar-se; puix la congregació havia quedat molt reduïda per l'avançada edat de les monges, i l'edifici ya no reunia les característiques d'aïllament necessàries, al transformar-se el carrer "*Caudillo*" en una carretera d'intens i perillós trànsit de vehicles, (per a remat, posteriorment, es projectà l'apertura del carrer Mestre Lope, que seccionà la parcel·la separant el convent i l'hort - jardí). Posteriorment, dins dels nous Plans Urbanístics, este edifici va ser catalogat com "edifici protegit". Pero, a l'haver passat a mans d'una empresa privada, quedà sense utilitzar durant molts anys i patí un abandó que afectà a la seua integritat física; arribant a una greu degradació, producte de tota classe d'assalts i delictes. Finalment, després de moltes vicissituds l'Ajuntament l'ha adquirit recentment. I espera poder donar-li alguna utilitat futura.

Santiago López García.

